

את פינחס שדה וסירס את קנוט המסון * אורי סלע מתחשבן

עם מאיר ויזלטיר. ויזלטיר מחסל את מנחם פרי בעזרת באבל

יותם ראובני - נגזרה כלייה על תירגום מדוייק

פורסטר אינו יצירתו הנודעת הראשונה... כלשוננו של מר סלע, אלא פשוט סיפרו הראשון... על כך הגיב סלע וציין: „ובכלל אינני טורח ומוצא פגמים, כשיש די טרח נים במקצוע פורה זה...“

ורגל בתירגום ובתיקון גירסה זו של האמסון בעברית: למעט אותם כמה עשרות תיקונים... מאבק מתמשך מתנהל בין המשורר מאיר ויזלטיר לסוקרן ספרים של ידועות אחרונות וכותביהנאר ספרים של ראש עיריית תל-אביב, אורי סלע... החל לחל לפני כמה חודשים, כשגילה ויזלטיר טעות של סלע בהעתקת מידע מעטיפת ספר. לפני כשבועיים, בסי-

קנוט האמסון מתוך התייחסות לשפר תירגום -

קור על ספר אותו תירגם ויזלטיר, חיפש סלע ביגיעה פגמים בתירגום, ובמאמץ מצא פגם כלשהו. אלא שוויזלטיר לא שתק, והגיב: „דרך אגב, סיפרו זה של

המשורר מנחם בן מטיף מזה שנים רבות לכתיבה באופן המצומצם ביותר. לפני קרוב לשנתיים סירסם בן רומן-מיכ"ל תבים בו התייחס למלכות יחסיו עם אשתו הראשונה, תחת הכותרת פלונטר. החודש קיבל בן את התשובה התמציתית לסיפורו, גרושתו, שהיתה משוררת, פורסמה באחד המוספים שיר תמציתי, בשם בתוליה יעל גרינפלד. היא הקי דרישה אותו לחברה הנוכחי בחיים, יאאל ארנס, איש מצפן, בנו של יורק ועדתי החיץ-הביטחון ח"כ משה ארנס. כשי רה כתבה גרינפלד: „הרבה ילדים חזרו ל- ביקתה (לחפש אתה) / לאחר שסטפו הגש- מים (הרעים) / את האדמה. // הצפרים הלב- נות סרבו / לבנות את קניהן בכרך“

מאים לחלום את „החלום הגדול על ארץ- דתרכות המושלמת“. הסופר מוריס פרי לייטי (פרברי אהונג) כותב על חפצותיו ליוון בתזמנו. תת-הפרק מילחמת השו- נות הוא בעל השלכות ישירות על קטע מן ההיסטוריה של הלשון העברית במאה ה-20. רשימתו של המלומד נתן שפיגל השירה והאמת בוחנת את המחלוקת שבין עמדות אריסטו ואפלטון על ערכה של האמנות. שפיגל ממיין את חילוקי-הד- עות שבין אריסטו ומורו ורבו אפלטון.

עולמו והשקפתו של יורם ברונובסקי טבועים היטב בחוברת זו. המוליכה מהקטע פנלופה מזהה את אודיסיאוס של הומירוס ועד למחזור שירי מתורגם של המשורר היווני ליד מצריים קונסטנטינוס קא- וואפים, ועוד משוררים יוונים בני-זמננו. רשימתו של יעקב שובי מציגה את אלף השנים של הספרות היוונית, שאננם יור- עם ברבים, דרך הכיבוש התורכי של יוון ושאר ההשפלות שניחתו על תרבות עתיקה זו במהלך גילגוליה עד היום. מאמר נוסף החושף את נוסח שירי הזמר של הפרולטריון העירוני היווני הוא מאמרו של קוסטאס מאחציס: עלייתה וירי- דה של שירת הרבקה. ובעיקבותיו מא- מרו המרשים של הפרופ' חיים רוזן: שפות היהודים ומיפגשו עם התרבות הה- לניסטית, שהוא פרק מתוך ספר של הפרופ' רוזן שראה אור זה לא מכבר בפאריס. מדור יוון של מחברות מסתים בחלק מן המסה האיליאס את שירת הכוח מאת הפילוסופית ממוצא יהודי סימון וייק, שנפטרה בעת מילחמת-העולם ה- שניה. פריט יווני אחרון בחוברת: חלק ממסתה של חברת האקדמיה הצרפתית מרגרט יורסנר, יוון של קונסטנטינוס קאוואפים, שבה בוחנת הסופרת וההוגה הצרפתית את ההיבטים הימתיכונים של המשורר, שהוא התגלמות היצירה היוונית.

מילבד המדור היווני הרחב, יש לראות את דפי יוון של ברונובסקי באור אחר, מעט יותר רחב, וכך גם את רשימתו הקצרה והמעולה של אסא כשר תפילת נזירה מהמאה ה-17, בולטת בעלגותה רשימתו של מר-נעמי-שמר, הלא הוא מחבר קורס הפרעושים, מרדכי הורני כייץ. הוא מנסה להתמודד עם הנושא ימין ושמאל, בלי הבנה בסיסית באידיאר לוגיות, ביקורתה של רינה פלדור על פגישה בסאמארה של ג'ון או'הרה, תחת הכותרת מיקרוקוסמוס של אמריקה, היא המחשה של נוסח ביקורת מורחבת, כיאה לכתיבת-זה. רשימתו של ירון גולן סנדקיס וחניכים מעניינת בחמשת

קונסטנטינוס קוואפים היבטים ימתיכונים

הספרים האחרונים הנסקרים בה. סיקרתו של משה הנעמי (זינגר), תחת הכו- תרת הכלי והתייחסות, לוקה בהעמדתו של משורר משיעור קומתו של יהודה עמיחי מול שרר חניך לעזריה כהן, ששירתו עודנה רחוקה מרחק רב מהגי- בוש הצורני השירי המינימאלי. לסיכום, מחברות הוא כתיבת ישו בכוחו להפוך גידבר חשוב במהלכי יציר קתה של תרבות ישראלית חדשה, תוך שמירה על יחסיגומלין עם תרבויות אחר- רות.

ובנם של מגי והאב ראלף גדל, וכן גם אחרות. עד שיום אחד מגיע ראלף לביקור בתוקף תפקידו כקארדינאל דה-בריקסר.

וגם לא נפקד מקומו של חוש- ההומור במיפגשם של מגי והקאר- דינאל: „היא משכה את חולצתו מעל ראשו, על גבו החשוף, אחר ניגושה אל העשית וכיבתה אותה. בשעה שהוא תלה את בגדיו על גב הכיסא, הוא יכול היה לשמוע אותה מתנועעת, פרשטת את החלוק. ומחר בבוקר אתפלל מיסה. אבל זה יהיה מחר בבוקר, ועד אז כבר יחלוף הקסם. לפני חלילה ומגלי. רצייתי בה. גם היא סקרמנט...“

שנים מאוחר יותר, כמקובל ברומנים של נהר, נפגש האב המאושר בבנו, והפעם במיסדרונות הוותיקן: „הקארדינאל ראלף נעץ עיניים בכך שלא ידע שהוא בנו ואהב אותו, וחשב שכך הדבר מפני שהוא בנה של מגי היקרה. בדיוק כך היה רוצה שייראה בן שיצא מחלציו; גבוה כמג- הו...“ ומתברר כי מגי מפקידה את דיין בידי אהובה, והיא כותבת לקארדינאל: „מה, שנכנתי אני מחוירה. זה נתבע ממני.“ קורא מגלה, שדיין חפץ בקאר- ייהל בין חוליה הכנסיה.

בספר יש כמו-מוסר-השכל, בדבר פרי אהבה אסורה בין אשה לכומר: הבן, דיין, טובע, כשהוא מנסה להציל טובעים בחופה של יוון. האב והאם נפגשים, ואז מבחירה מגי לקארדינאל את אשר לא חפץ לדעת: „דיין היה גם בנך...“

מתעלה על יסוריה ומטיבה לשיר מן העפרוני והומרי. שיר עילאי שמחירו הוא עצם הקיום; אבל עולם ומלואו נעצר כדי להאזין ואלהים כמכון שכחו מחיך, משום שהמיטב מושג במחיר הכאב העז ביותר... או שכן מפסרת האגדה. אגדה קלטית זו, היא המוטו לסאגה המישפתתית המוליכה את הקורא מחוות-ענק לגידול כבשים בני-ויזלנד, אל מילחמתו של רומל באפריקה, דרך לונדון העליזה של שנות ה-60 ועד למיסדרונות הוותיקן, תוך חשי- פת מעט ממעטה חיהים הפרטיים של ארכיבישופים וגדולי הכהונה הקתולית.

ציפורים מתות בסתר מתאר גלריה של דמויות בלתי מקובלות בספרות. דמויות הנהנות מאותו מרחב אינסופי של היבשת החמישית, תוך הצגת פריטים של פולקלור המתייבשים שם. בפתח בנוסח: „רודריק ארמסטרונג ייסד את בית-האב הניו-זילנדי, די, כדרך מוזרה מאוד...“ תוך שילוב של דמויות הנהנות מאותו אשראי שהטבע מעניק לילדיו ולאלה החיים בקירבו: „עירום ירד האב ראלף מן המירפסת ועמד על המרשאה המטיפחת, ודין מורמת מעל לראשו, עיניו עצומות, הוא הניח לגשם להמטיר עליו פלגים המימים, זרמי מים חקרניים, דוקרניים, תחושה נפלאה של עור חשוף. היה חשוך מאוד. אבל אברו נשאר רפוי...“

אלא שלא לאורך כל רומן-הנהר נשאר אברו של האב ראלף רפוי. בשלב מסו- יים הוא הופך אביו הלא-חוקי של דיין, בנה של מגלי. השנים עוברות חולפות,

תרגום רומן-נהר

מעט מאוד סופרים כותבים במחצית השניה של המאה ה-20, רומנים במתכונת הקרויה רומן-נהר; שהלקסיקונים לספרות מתארים אותו כרומן שעלילתו מתרחשת בעצלתיים, ועם זאת כובשת, תוך שהיא עמוסה בשפע של אירועים קטנים, דמויות סבוכות שקשה להתוודע אליהן, וכרוניקה היסטורית. רומן-נהר כזה, שכבש את עולם הספרות ותורגם להרבה לשונות, הוא סיפרה של קולין מקאלרוג, ציפורים מתות בסתר, שעלילתו מתחילה בפרו- בינציה ניו-זילנדית ב-1915, ומסתיימת בשלהי 1969. כשאחד הגיבורים טובע. את סיפרה פותחת מקאלרוג כך: „האגדה מספרת על ציפור המזמרת רק פעם אחת בחייה, בקול ערב יותר מכל יצור אחר על פני האדמה. מן היגע שהיא נושטת את קנה היא מחשבת עץ עוזר ואינה נחה עד שהיא מזמרת בין הענפים האב- זריים. היא משפדת את עצמה על הקוץ דאורך וחדד ביותר, וכשהיא גוססת היא

קולין מקאלרוג - ציפורים מתות בסתר; עברית: אופירה רהט; הוצאת זמורה ביתן מודן; 529 עמודים (כריכה קשה).